

Met de veranderingen in de samenleving verandert ook de rol van de overheid. In Amsterdam West kunnen de leden van de bestuurscommissies vanaf 2014 werken aan de aansluiting van de lokale overheid op de samenleving. In dit document beschrijft de PvdA-afdeling Amsterdam West hoe zij haar rol in de politiek en het bestuur in het stadsdeel wil invullen. Het is op donderdag 27 juni 2013 in de algemene ledenvergadering besproken en vastgesteld.

Kern is

dat de ***PvdA in West*** in en rond de **bestuurscommissie**
samen met de **inwoners, ondernemers en organisaties** en
op basis van de ***sociaaldemocratische waarden*** wil werken
aan het grijpen van **kansen** voor een ***mooi leven in West*** en
aan concrete **oplossingen** voor de **problemen** die er zijn in het stadsdeel,
waar ons **hart** ligt en waaruit we ***niet weg te slaan*** zijn.

Dit document vormt hiermee de leidraad voor de zoektocht naar de mensen die de sociaaldemocratie in de praktijk gaan brengen in West. In maart 2014 zijn de verkiezingen voor de bestuurscommissie, die de plaats innemen van de huidige stadsdeelbesturen. In november kiezen de leden van PvdA Amsterdam West de kandidatenlijst voor deze verkiezingen.

Opbouw

We beschrijven eerst de actuele context (van de samenleving en van het bestuurlijk stelsel in Amsterdam), en daarna schetsen we dilemma's bij de invulling van de bestuurscommissie. Daarin maken we keuzes, die de basis vormen voor de profielen van de PvdA-vertegenwoordigers in en rond de bestuurscommissie. Daarna schetsen we de samenwerking binnen de PvdA-afdeling en de aansluiting op de bestuurscommissie. Als laatste is het conceptverslag opgenomen van de algemene ledenvergadering waarin dit document en de profiel zijn besproken.

Inhoudsopgave

1. Context	2
2. Vier vragen/dilemma's en antwoorden	4
3. PvdA'ers in West	8
4. Conceptverslag algemene ledenvergadering 27/6	9

1. Context

Samenleving en overheid

- Onze samenleving is een netwerksamenleving geworden, en de complexiteit is toegenomen. De verscheidenheid is enorm op tal van gebieden: wetenschap, financieel/ economisch stelsel, productie- en consumptiemogelijkheden, opleidingen en beroepen, bestuurlijke processen, etc. Nieuwe communicatiemogelijkheden hebben grenzen beslecht. Mensen kunnen elkaar sneller en gemakkelijker vinden. Maar ondertussen dreigt de economische en sociale onzekerheid voor bewoners en ondernemers structureel te worden. Angst verdringt de aandacht voor de lange termijn.
- De rijksoverheid en de lokale overheid zijn niet meer in staat te overzien wat allemaal van hen kan worden gevraagd, en hoe ze hieraan kunnen voldoen. Ze kunnen de taken en verantwoordelijkheden die op hun schouders rusten niet waarmaken wanneer ze volharden in centralistische topdown gerichte aansturing. Zij kunnen het zeker niet meer alleen nu ook nog middelen en menskracht afnemen door bezuinigingen. In het publieke domein heeft de overheid geen monopolie (meer).
- De toekomst ligt in samenwerking aan publieke taken met verantwoordelijke burgers, ondernemers en maatschappelijke organisaties, vanuit hun eigen rol en deskundigheid. De overheid is één van de partners. Maar dit is nog theorie: we zitten middenin een zoektocht naar die nieuwe verhoudingen. Ambities en verwachtingspatronen van kiezers en gekozenen moeten zich nog aanpassen aan de nieuwe realiteit. Daarbij is de overheid nog vaak gericht op hiërarchische sturing, systeemdenken en dominantie van beleid boven uitvoering.
- In de nieuwe bestuurlijke verhoudingen vanaf 2014 gaan we werken aan de omslag van government naar governance; zie verklarend kader. Daarin ligt een belangrijke opgave voor de bestuurlijke en ambtelijke organisatie van overheden in Amsterdam, en daarbij passen nieuwe bestuursstijlen en competentieprofielen van bestuurders en ambtelijke professionals.

We hanteren de volgende omschrijving van twee centrale (helaas Engelstalige) begrippen:

Government is het sturen en beheersen van overheidsorganisaties en door de overheid in het leven geroepen organisaties, de verantwoording die daarover wordt afgelegd en het toezicht dat daarop wordt uitgeoefend ten behoeve van de belanghebbenden.

Governance is the sum of many ways in which individuals and institutions, both private and public, manage their common affairs.' (volgens de Commission on Global Governance van de Verenigde Naties).

Bestuurskundigen ontwikkelen onder de verzamelnaam 'governance' (letterlijk: besturen) nieuwe werkwijzen voor het managen van grensoverschrijdende (zelfs mondiale) en complexe systemen waarbij 'government' niet meer werkt, noch uit oogpunt van effectiviteit, noch uit oogpunt van bestuurlijk mandaat en draagvlak. Bij governance wordt samengewerkt zonder een hiërarchische relatie.

Structuur bestuurscommissie

Op basis van de besluitvorming in de gemeenteraad werken we vanaf maart 2014 als volgt:

- Een kleine monistische bestuurscommissie van 15 mensen waaruit drie dagelijks bestuurders worden gekozen.
- Minder "eigen" bevoegdheden en middelen, kleiner ambtelijk apparaat.
- Bij de centrale stad ligt het accent op strategie & beleid, kaders en toetsing, middelen en controle.
- Specifieke taak voor stadsdeelbestuurders is de regie op de gebiedsgerichte, integrale uitvoering in samenwerking met lokale partners in een netwerkstructuur. Het college noemt dit "verlengd bestuur".
- Belangrijke rol voor vooral DB-leden is het leggen van de bestuurlijke verbindingen tussen het gemeentelijke beleidsniveau en de agenda van de lokale samenwerkingsverbanden, bestaande uit ondernemers, personen en organisaties die gebiedsgericht werken.

Uitdagingen

De grootste uitdagingen voor het stadsdeel in de veranderingsslag in de komende bestuursperiode:

- Komen tot stelselmatig samenspel met bewoners en ondernemers ('van bolwerk naar netwerk'¹).
- Bruggen slaan tussen enerzijds de beleidskaders, bevoegdheden en ambtelijke professionals van de centrale stad, en anderzijds, de gebiedsgerichte werk- en uitvoeringsprocessen waarin bewoners en andere (lokale) partners samen met de overheid de problemen en kansen aanpakken in het gebied.
- Overheidsparticipatie, hoe werkt dat? Ontwikkelen van werkwijzen en een bestuursstijl op basis van 'governance'.
- Toewerken naar uitvoering van (de naar de gemeente gedecentraliseerde rijks-) taken op het gebied van zorg, maatschappelijk welzijn, arbeidsparticipatie, etc. Aangezien het de bedoeling is dat uitvoering van deze taken op de schaal van buurten en huishoudens plaatsvindt, en betrokkenen af willen van de verkokering in de uitvoering, kunnen de bestuurscommissies van de stadsdelen een toonaangevende rol gaan spelen op het gebied van ketenregie, afstemming en samenwerking binnen de netwerken van lokale en centrale partners, inclusief stedelijke diensten.

---

¹ Titel van de Visie burgerparticipatie van het college van burgemeester en wethouders behorend bij de raadsvoordracht van 7 mei 2013.

2. Vier vragen/dilemma's en antwoorden

1. Gaat er echt zoveel veranderen? En moeten we die verandering markeren door vanaf nul te beginnen?

In West hebben we de afgelopen jaren veel voorbeelden gecreëerd van samenwerking met mensen en partijen in de stad, zoals die we in de toekomst willen blijven zien en die ook passen in de nieuwe structuur. We beginnen dan ook niet vanaf nul, en moeten gebruik maken van de aanwezige ervaringen en contacten. De nieuwe structuur en de voortdurende verandering in de samenleving, vraagt van ons tegelijk de bereidheid nieuwe wegen in te slaan. De overheersende bestuursstijl, organisatie en werkwijze van de gemeente Amsterdam is nog echter nog geënt op centrale sturing ("government"). Dit zal (voorlopig nog) de doorontwikkeling van governance bemoeilijken. Terwijl de grootste uitdaging voor de bestuurscommissies ligt in hun rol bij gebiedsgerichte coalities van burgers en andere partners. Het verschil in de startpositie zal zich vooral manifesteren in spanning tussen het centrale stadsbestuur en de bestuurscommissies van stadsdelen. De voor ons liggende opgave is dus vernieuwing met behoud van het goede. Dat bewustzijn is enorm belangrijk, en biedt ook ervaren PvdA'ers de kans om zich vanaf 2014 nuttig te maken in het stadsdeel.

2. Waar ligt het accent in de nieuwe structuur: verlengd bestuur van de centrale stad, of aanvullend bestuur? Draait het meer om bottom-up of top-down?

De bestaande werkwijze van de overheid is vooral beleids- en doelgericht, dus top-down. Lokale samenwerking vraagt daarentegen om een probleem- en kansgerichte aanpak, waarbij plannen en voorstellen bottom-up tot stand komen. Dit kan alleen goed samengaan wanneer thematisch gericht overheidsbeleid gecombineerd wordt met integrale uitvoering waarbij burgers, ondernemers en andere partners in lokale netwerken voldoende ruimte hebben om de problemen en kansen effectief aan te pakken. De professionals van stadsdeel én diensten die participeren in de uitvoering hebben voor deze samenwerking mandaat en beleidsruimte nodig, en bestuurlijke rugdekking. Dit lijkt een rol die op het lijf geschreven is van de leden van de bestuurscommissie. De leden van de bestuurscommissies dragen nog meer bij aan het verbinden van de samenleving met de overheid: ze versterken de verbindingen in twee richtingen en dragen bij aan evenwicht in de nieuwe maatschappelijke verhoudingen. Zij hebben een nevenschikte positie ten opzichte van andere groepen in de samenleving.

Door te zorgen voor integraal maatwerk binnen het stedelijke beleidskader helpen zij met het oplossen van de concrete problemen en het pakken van kansen die zich voordoen; zij doen dit binnen de kaders en met middelen waar soms ook andere bestuurslagen over gaan.

Dit zal principiële discussies opleveren over werkwijze en aansturing van centrale diensten in lokale netwerken en over het bestuurlijke spanningsveld tussen kaders en maatwerk. De slagkracht van de bestuurscommissie hangt mede af van de ruimte die de centrale stad biedt. Het wordt een belangrijke uitdaging voor de besturen van stadsdelen en centrale stad om te laten zien dat het nieuwe stelsel werkt. Het is een gezamenlijke ambitie!

3. Is er binnen de taken en bevoegdheden van de bestuurscommissies nog ruimte om 'politiek' te bedrijven: hoe onderscheid PvdA-participatie en PvdA-uitvoering zich van andere partijen en van ambtenaren?

Lang niet alle problemen in de samenleving laten zich direct vertalen in een politieke ideologie, en voor veel mensen is het niet relevant welke politieke kleur zorgt voor een oplossing, maar dát de overheid zich voor de gemeenschap inzet. Maar de bestuurscommissieleden van de PvdA zullen zich weldegelijk laten leiden door de sociaaldemocratische waarden van onze partij (emancipatie, solidariteit, verheffing e.a.). Vooral op momenten dat er een knoop moet worden doorgehakt, maken we de vertaalslag van onze beginselen naar keuzes in de uitvoering, prioriteitstelling en actie op andere bestuursniveaus. We laten ons daarbij leiden door wat in West speelt en nodig is: het politieke debat wordt gevoed door realiteit. Een bestuurscommissielid zal in meerdere politieke arena's moeten opereren. De leden van de bestuurscommissie zullen, nog meer dan de huidige bestuurders, excellente relaties moeten onderhouden met fracties en leden van de gemeenteraad, ook met die van andere partijen dan de PvdA. Ze zullen moeten weten wat op andere bestuursniveaus speelt. Daarbij moeten ze aan de burgers in het stadsdeel kunnen uitleggen welke afwegingen zijn gemaakt.

4. Hoe faciliteren we de ontwikkeling van de bestuurscommissies: doen we het op eigen houtje, met partijgenoten in andere stadsdelen, of met andere partijen binnen onze bestuurscommissie?

Na de verkiezingen in maart 2014 willen we de toegevoegde waarde van de bestuurscommissies vooral aantonen door aan de slag te gaan: handen uit de mouwen. We zien de praktijk als de beste leerschool. Daarbij hoort wel regelmatige reflectie: doen we de goede dingen, en doen we die dingen goed? Dat gesprek voer je allereerst binnen de eigen partij, met bewoners en organisaties in het stadsdeel en met de andere leden van de bestuurscommissie. In de nieuwe verhoudingen kun je alleen effectief zijn wanneer je met je partners een gemeenschappelijk beeld hebt van de aard van je werk en opdracht. Dat geldt binnen de eigen bestuurscommissie, maar ook ten opzichte van de andere stadsdelen in Amsterdam. Afstemming met andere stadsdelen is nuttig, maar geen must: er zullen verschillen per stadsdeel ontstaan en dat hoort bij de behoefte aan maatwerk.

De nieuwe start van de bestuurscommissie willen we in West bewust maken, en we beschouwen de praktijk als beste leerschool. Het blijft experimenteren en pionieren. We gaan vast eens iets verkeerd doen, maar daar leren we vooral van.

3. PvdA'ers in West:

De huidige PvdA in West is méér dan de deelraadsfractie en een dagelijks bestuur. Binnen de afdeling is een grote groep vrijwilligers actief voor het Ombudsteam, voor het Campagneteam en voor het PvdA West Ledenblad en andere communicatieplatforms (zoals online). Ze gaan allemaal in gesprek met elkaar en bewoners, op zoek naar interessante verhalen of oplossingen voor problemen – en leggen contact met fractie en dagelijks bestuurders als dat nodig is. Andere leden organiseren bijeenkomsten om te praten over actuele thema's. We vormen een actieve groep mensen, die proberen de sociaaldemocratie in de praktijk te brengen in het dagelijks leven.

De nieuwe taken van de bestuurscommissies vergroten de meerwaarde van de verschillende teams nog extra: canvassen, ombudswerk, bijeenkomsten, discussieplatforms dragen allemaal bij aan de sociaaldemocratische politiek-van-nabijheid anno 2014. Goede samenwerking vraagt om een goede infrastructuur en een cultuur van onderling vertrouwen en openheid.

Bestuurscommissieleden gaan deel uitmaken van een grote groep PvdA'ers, die vanuit hun interesses en kwaliteiten bijdragen aan de politiek in het stadsdeel: een netwerk binnen de netwerksamenleving.

Van de mensen die een plaats krijgen op de kandidatenlijst van de PvdA in West verwachten we een actieve rol, ook als hij of zij niet verkozen is in de commissie. Bijvoorbeeld in het Ombudsteam, het Campagneteam of als actief aanspreekpunt in een van de buurten. Ook het afdelingsbestuur is een belangrijke gesprekspartner, vooral rond vraagstukken waar de PvdA buiten het stadsdeel een rol kan spelen en waarbij inzicht wordt gevraagd in de relatie tussen politiek en samenleving.

Missie van de afdeling

Dit toekomstbeeld sluit aan bij de visie van de afdeling, zoals die in het jaarplan 2013 is vastgelegd (algemene ledenvergadering d.d. 13 december 2012):

Missie

We zijn een groep enthousiaste mensen, die betrokken zijn bij de wereld, de stad en de inwoners van West. We voelen ons verantwoordelijk voor problemen in het stadsdeel en de oplossing. We houden van Amsterdam West, omdat het zo divers is: een dynamische wereld op een kleine schaal.

Als vereniging vormen we een club, begaan met elkaar en onze verschillen – zoals dat past bij de sociaaldemocratie. We zijn innovatief en tegelijkertijd trots op de tradities. We willen ons op een vernieuwende manier inzetten voor de vraagstukken in de samenleving. En daarmee geven we ruimte om politiek een nieuwe invulling te geven, en het vertrouwen van inwoners te (her)winnen.

Als politieke partij zijn we betrouwbaar, we werken transparant en volgens regels. Politiek draait om mensen, en daar gaan we zorgvuldig mee om.

Het bestuur heeft als algemeen doel om de fractie, het bestuur en de leden met elkaar te verbinden om zo met elkaar het maatschappelijke debat aan te gaan.

5. Conceptverslag algemene ledenvergadering 27 juni 2013

Dit is het conceptverslag van het agendapunt over het proces richting 2014 tijdens de algemene ledenvergadering van PvdA Amsterdam West op donderdag 27 juni 2013. Het definitieve verslag wordt door de leden vastgesteld in de volgende ALV.

De kern van deze ledenvergadering draait om het beslisdocument dat in de afgelopen maanden tot stand is gekomen. In de alv van maart jl. werd aan het bestuur de opdracht gegeven om de basisprofielen te verdiepen en antwoord te geven op dilemma's in de nieuwe bestuurlijke situatie die gaat ontstaan.

Deze exercitie heeft het bestuur in samenwerking met Bob Kassenaar en de beoogde kandidaatstellingsadviescommissie uitgevoerd. Het bestuur is Bob zeer erkentelijk voor de tijd en energie die hij daar in heeft gestopt. De samenwerking heeft geleid tot het stuk 'PvdA politiek en bestuur in Amsterdam West van 2014'.

Het stuk werd in een aantal rondes besproken waarbij er plaats was voor algemene en specifieke op- en aanmerkingen. Aan het eind van de discussie werd besloten dat deze leidden tot twee tekstuele aanpassingen. De andere opmerkingen worden in dit verslag benoemd en zullen als bijlage worden opgenomen bij het visiedocument.

Weergave van de discussie

De alv spreekt complimenten uit over de wijze waarop het bestuur de opdracht heeft uitgevoerd. Het stuk richt zich op de dingen die we belangrijk vinden en om als bestuurscommissie en politieke afdeling meer een partner van de samenleving te zijn. Op bepaalde punten is er te veel met een 'roze bril' gekeken: het stuk geeft aan dat de netwerksamenleving het uitgangspunt vormt maar nog niet duidelijk genoeg blijkt dat die rolopvatting voor deze afdeling nog in de kinderschoenen staat. Daarnaast wordt er van uit gegaan dat taken naar de centrale stad zullen gaan. Hoe dit in de praktijk zal gaan moet nog maar blijken; er zullen zaken tussen wal en schip raken. Er zal ook spanning gaan ontstaan tussen het hier willen organiseren en de aansturing door de centrale stad met kaders.

Enkele leden zijn kritisch over de veranderende rol van de overheid. Is die niet gewoon ingegeven door bezuinigingen? En zo ja, leggen we ons dan niet snel neer bij het willen veranderen van die realiteit?

Afgevraagd wordt hoe wordt voorkomen dat de bestuurscommissies de nieuwe B&W's en Raad in het stadsdeel gaan worden. Voorkom bestuurlijke drukte.

Gemist wordt de rol van belangenbehartiger richting de centrale stad en Den Haag.

Gemist wordt ook hoe de monistische werkwijze van fractie en bestuur (het interne functioneren) en de ambtelijke organisatie van het stadsdeel. Ook de ambtenaren moeten de beweging naar buiten maken.

Er wordt gewezen op het grotere belang van een goede koppeling tussen bestuur, fractie, ombudsteam, ledenblad, campagneteam en andere subgroepen in de afdeling.

Reactie van de voorzitter

Herman dankt voor de complimenten en andere opmerkingen en geeft de volgende reactie.

Het stuk is geschreven vanuit de veranderingen die in de samenleving worden waargenomen, niet vanuit de nieuwe bestuurlijke structuur. De nieuwe verhouding tussen overheid en samenleving staat centraal. Het stuk heeft een optimistische insteek omdat we 1. een positief geluid de basis moet vormen voor de verkiezingen en onze samenwerking met partners en 2. er ook echt in geloven.

Wat er door het centrale niveau wordt bedacht, moet hier worden uitgevoerd; het moet op straat zichtbaar worden. Hoe? Dat gaan we met elkaar leren, met vallen en opstaan. Dit is ook wat in de vier geformuleerde dilemma's is weergegeven. De discussie over de aansturing van het ambtenarenapparaat loopt dan ook nog en dat is ook een onderwerp waar we niet over gaan. Daarnaast is het de vraag of de centrale kaders maatwerk mogelijk zullen maken.

De politiek in de bestuurscommissie is er niet een van een debat in een zaal, maar juist de zichtbaarheid op straat. De scheiding tussen volksvertegenwoordigers en bestuurders wordt diffuus.

Andere besproken punten

- Voor mensen die (er over nadenken om) zich kandidaat (te) stellen bestaat de mogelijkheid om met fractieleden mee te lopen. Dit dient dan wel na het zomerreces plaats te vinden.
- De kandidaat lijsttrekkers worden in de aanloop naar de lijsttrekkerverkiezing (als die plaats gaat vinden) gevraagd zich uit te spreken over zijn of haar ambitie om dagelijks bestuurder te worden.

Tekstuele aanpassingen

- De 'kern' op pagina 1 spreekt over 'het' goede leven in West. Voor nog niet alle mensen in West is het leven goed; de tekst wordt aangepast naar 'een' goed leven in West.
- Op pagina 2 wordt te veel uitgegaan van het leveren van dagelijks bestuurders, de toon wordt terughoudender.

Besluiten door de alv

- De hoofdlijnen van de visie op de toekomst van PvdA politiek en bestuur worden onderschreven met inachtneming van de hierboven weergegeven discussie.
- Met de profielen is ingestemd met de volgende kanttekeningen: de tweede zin van de eerste vereiste onder 'volksvertegenwoordiger' wordt aangepast door 'je bent in staat om je helder uit te spreken in begrijpelijk Nederlands'. In de tweede vereiste onder 'volksvertegenwoordiger' wordt het woord 'coalities' vervangen door 'allianties'. In de aanvullende eisen wordt aangegeven dat de fractievoorzitter meer tijd dan een ander bestuurscommissielid aan zijn taak besteed en dat bij de kandidatenlijst wordt uitgegaan van een 'spreiding over het stadsdeel'.
- Met de tijdsplanning is ingestemd. Er wordt daar één wijziging op gemaakt: de alv in november zal op de 27e plaatsvinden.
- Er is kennisgenomen van de adviescommissie.
- De koers voor de samenstelling van het programma voor de verkiezingen is onderschreven.
- Er is ingestemd met de samenstelling van het stembureau wanneer er een lijsttrekkerverkiezing plaatsvindt.